

Peter Rogiers. CLUSTER

Soloproject van Peter Rogiers brengt eigen oeuvre in energieke dialoog met collectiestukken uit het Middelheimmuseum

Van 21 mei tot 18 september toont Belgisch kunstenaar Peter Rogiers (1967, Oud-Heverlee) in het Middelheimmuseum een selectie uit zijn oeuvre van de laatste twintig jaar. Maar CLUSTER is meer dan een klassieke overzichtstentoonstelling. Rogiers combineert eigen werk – speciaal voor dit soloproject maakte hij maar liefst zeventien nieuwe werken – met een aantal zorgvuldig gekozen kunstwerken uit de vaste collectie van het Middelheimmuseum. De clusters worden, bijna als nieuwe ‘Gesamtkunstwerken’, gepresenteerd op grote sokkels in het Braempaviljoen, de Hortiflora en Het Huis.

Sinds kort brengt het Middelheimmuseum tijdelijke projecten samen rond een overkoepelend motief. Die thema's helpen bepaalde aspecten van de collectie en van het DNA van het museum verder uit te diepen. In 2016 is het motief ‘stop-motion’: de gelijktijdige ervaring van het voortdurend voortstromen van tijd in contrast met de stokkende beleving van steeds opnieuw één moment.

Tijd als een aaneenschakeling van momenten is een thema waarin Peter Rogiers' oeuvre bijzonder inzicht kan verschaffen. Anderzijds is dit thema ook een sleutel tot het verzamelde werk van de kunstenaar. Dat wordt duidelijk uit de combinatie van zijn eigen werk met toonaangevende momenten uit de (recente) geschiedenis van de beeldhouwkunst.

Moment om voor- en achteruit te kijken

Peter Rogiers is geen onbekende in het Middelheimmuseum. In 2000 was de kunstenaar te gast met een binnenpresentatie van een compacte reeks abstracte werken en na een groepstentoonstelling in 2006 werd *Two reclining figures on a Calder base* opgenomen in de vaste collectie. Dat het Middelheimmuseum nu een solotentoonstelling aan hem wijdt, getuigt van het belang dat het aan zijn oeuvre hecht. Door een kunstenaar van nabij te volgen, bouwt het museum expertise daar rond op en kan het deze inzichten actief blijven delen met (nieuwe) bezoekers en (nieuwe generaties) kunstenaars.

Dat loont in het bijzonder bij een productief kunstenaar als Rogiers: voor dit soloproject maakte hij maar liefst zeventien nieuwe werken. Het kleurrijke, meer figuratieve en extraverte werk waarmee Rogiers bekend werd, is de afgelopen jaren 'ingekookt' tot een complex en gelaagd oeuvre. Kleuren worden genuanceerder, verhoudingen worden aangescherpt, figuren dienen anders te worden gelezen.

Rijke voedingsbodem

Inspiratie voor zijn eigen werk put Peter Rogiers uit stromingen zo divers als gotiek, reformatie en contrareformatie, noordelijke romantische traditie en Art Brut. Maar net zo goed uit de *comic* en *low culture* uit de jaren 1960 tot vandaag: het mythologische, bovennatuurlijke of apocalyptische zoals het voorkomt in strips, horrorfilms, sciencefiction, heavymetalmuziek...

“Combineer die invloeden met zijn nuchtere arbeidersachtergrond en een materialistische samenleving, en uit de harde botsing van vervoering, mysterie en het apocalyptische... ontstaan zijn heerlijk wanstaltige interpretaties van het monsterlijke. Hij kruidt zijn creaturen en golems... met een gezonde portie ironie, scepsis en zwarte humor”
(Voorwoord Lilly Wei in: *Peter Rogiers*, ed. Sara Weyns, Lilly Wei, 2016, uitgeverij Kannibaal). Zijn werk balanceert tussen alarmerend en onschuldig, tussen ontwrichten en verbazen.

Peter Rogiers over het belang van humor in kunst:

“Humor is een vorm van je bewust zijn (van de ernst) van een bepaalde situatie. Het is de enige manier om alles een plaats te geven. Iemand zonder gevoel voor humor kan geen afstand nemen” (Peter Rogiers in gesprek met Sara Weyns in: *Peter Rogiers*, ed. Sara Weyns, Lilly Wei, 2016, uitgeverij Kannibaal).

Inspirerende dialoog

Rogiers ziet de ontmoeting van zijn werk met dat van kunstenaars uit de vaste collectie als een dialoog met de kunstgeschiedenis van de afgelopen eeuw. Rogiers is vooral geïnteresseerd in die kunstenaars die minder of niet door het grote publiek worden omarmd, de *Fremdkörper* die ontegensprekelijk een belangrijke bijdrage leveren aan de beeldhouwkunst. Ze zijn, los van elke hype, ook vandaag nog relevant. Aan de hand van zijn bewust subjectieve en verrassende selectie uit de Middelheimcollectie geeft de kunstenaar een aanzet tot een inspirerende dialoog over goede versus slechte smaak, mainstream versus de marge en conventie versus creativiteit. Door deze verscherpte aandacht voor de 'zijsporen' van de kunstgeschiedenis, die nog niet tot in den treure werden geanalyseerd of besproken, wil Rogiers de toeschouwer aanzetten tot een eigenzinnig waardeoordeel ten aanzien van deze én van zijn eigen werken.

Peter Rogiers over 'de marge':

“Het gaat altijd over ontsnappen. Als ik mezelf dan toch beschouw – op dit moment toch – als beeldhouwer, ben ik me er erg van bewust dat als je in termen van een medium

spreekt, een medium naar voor schuift, - schilderen, beeldhouwen- dan kan je niet anders dan daar historisch naar kijken. Ik heb niet de ambitie om een beeldenstormer te zijn of een nieuwe visie op de wereld te gooien. Maar door je centraal te plaatsen, eindig je soms ergens helemaal anders.” (Peter Rogiers in gesprek met Sara Weyns in: *Peter Rogiers*, ed. Sara Weyns, Lilly Wei, 2016, uitgeverij Kannibaal).

CLUSTER

De titel CLUSTER verwijst naar de wijze waarop de tentoonstelling is ingericht. In letterlijke zin gebeurt dat door het samenbrengen van verschillende werken (en dus verschillende paradigma's, materialen en schaalverhoudingen) op telkens één grote sokkel. Ook het betonnen vloeroppervlak van Het Huis kan als een sokkel worden gelezen. Zo bouwt de kunstenaar telkens opnieuw een spanningsveld op. CLUSTER staat ook voor het bundelen van (tegenstrijdige) krachten en het versterkende effect, als de juiste elementen worden samengebracht.

Maar er zijn ook risico's aan dit proces verbonden. *Power cluster* verwijst naar een krachtig energienetwerk, de militaire term *cluster fuck* duidt op een situatie waarbij combinaties serieus in het honderd lopen. Peter Rogiers beweegt zich tussen die uitersten: tussen kwetsbaar en ongenaakbaar, tussen conventies en wetten, tussen het vertrouwde en het bevreemdende, de essentie en de overvloed, de waarneming en het rookgordijn.

Ontmoeting tussen abstract en figuratief

Puntige, aluminium palmbomen zijn in schril contrast met het zachte gebladerte van het museumpark. Figuren, op de grens van het abstracte en het representatieve, spelen verstoppertje in en rond de hagenkamers van de **Hortiflora**. Rogiers creëerde strategisch geplaatste beeldeneilanden binnen de formele tuin van de Hortiflora. De kunstenaar balanceerde geruime tijd tussen figuratief en abstract werk, om (voorlopig) ergens in het midden te landen. Deze 'tweestrijd' uit zich ook in de combinatie eigen werk/keuze uit de vaste collectie. Rogiers selecteerde Jean Arps *Schalenboom* (1947-1954) in juxtapositie met Rogiers' vrouwenfiguren. We zien hier vijf nieuwe werken van Rogiers, die in cluster worden getoond met collectiestukken als Philip King's *Bali* (1977), Josuë Dupon's *Condor* (1908 – 1909) en Dodeigne's *Geknielde Figuur* (1970). Combinaties die resulteren in deels verstilling, deels knerpend schuren. De bonte mix van gelakt staal, ruw gehakte steen, voornamelijk brons en licht aluminium bevrijdt de beeldhouwkunst van conventies en de consensus van de canon.

Peter Rogiers over abstractie versus figuratie:

“Figuratief of abstract werken doet er op zich al weer een tijd niet meer toe. Toch vind ik louter abstract werken op de een of andere manier ook zo'n vreemd anachronisme. Ik zou wel kunnen zeggen dat je mijn werk alleen maar kunt begrijpen als je er op een abstracte manier naar kijkt, omdat ik eigenlijk werk vanuit die psychologie van de vorm. Ik heb altijd genoten van het driedimensionale kijken.” (Peter Rogiers in gesprek met Sara Weyns in: *Peter Rogiers*, ed. Sara Weyns, Lilly Wei, 2016, uitgeverij Kannibaal).

Peter Rogiers over het belang van perspectief in zijn werk:

“De sleutel tot mijn werk zijn de opeenvolging van gezichtspunten. De toeschouwer moet om het werk heen lopen om alle perspectieven aan elkaar te rijgen. Daarom breng ik in het Middelheimmuseum heel bewust en gecontroleerd werken samen op grote sokkels. Als nieuwe sculpturen, bijna” (Peter Rogiers in gesprek met Sara Weyns in: *Peter Rogiers*, ed. Sara Weyns, Lilly Wei, 2016, uitgeverij Kannibaal).

Actiefiguurtjes en travel shots

Ook in het **Braempaviljoen** maakt Rogiers een combinatie van collectiestukken en eigen werk, waaronder een groot aantal kleinsculpturen. Negen ervan, de *Figurines*, zijn nieuwe zwarte bronzen met een weerbarstige, gesloten lading. Ze plaatsen de kunstmatigheid van het object voor elke animistische kwaliteit. Andere objecten prikkelen de gulzigheid van de bezoeker. Ze combineren de grote aantrekkingskracht van een kleinood, een speelgoed- of verzamelobject, met humoristische titels als *Swamp Thing Fighting Off Text* (2006 – 2007), *Ragtime* (2008), en *Samurai* (2008). Het nieuwe werk wordt voorgesteld samen met Rogiers' oudere werk, zoals een vroeg zelfportret en Rogiers' interpretatie van het Degas-danseresje (*Degas-piece*, 1995) waarmee de kunstenaar voor het eerst de aandacht van het grote publiek (en de Vlaamse Overheidscollectie) trok.

Peter Rogiers over *Figurines*:

“Ik noem ze Figurines omdat het woord makkelijk te associëren valt met speelgoedfiguurtjes. En inderdaad, als je kijkt naar een werk als Craft Morphology Flow Chart (1991) van Kelley, waarin hij pluchen speelgoedieren zo opstelt dat je alleen nog maar kan kijken naar hun kunstmatigheid, en er geen ruimte overblijft voor animisme. Zo wil ik mijn sculpturen zien als een vorm van existentiële parodie. Gekunsteld, zoals toneelspelen. Het artefact lijkt ze reëler te maken.” (Peter Rogiers in gesprek met Sara Weyns in: *Peter Rogiers*, ed. Sara Weyns, Lilly Wei, 2016, uitgeverij Kannibaal).

Het decor van het Braempaviljoen staat een compositorisch experiment toe met de schaal en de kleuren van de werken. Maar bovenal nodigt het paviljoen de toeschouwer uit op zoek te gaan naar de meer verborgen elementen die zich aan de aandachtige kijker openbaren.

Diezelfde 'trage blik' wordt beloond bij de meer dan honderd tekeningen en etsen die voor het eerst bij elkaar worden gebracht in deze tentoonstelling. Motieven uit de sculpturen dienen zich ook hier aan, maar vanuit een filmisch ritme. Herhalingen, close ups en de wisselende perspectieven van een *travel shot* rijgen de werken aan elkaar tot één lange ode aan het kijken. Een ode aan de beweging ook. Daarmee wordt opnieuw een brug geslagen naar zijn sculpturen, die van de toeschouwer ook een omtrekkende beweging vragen.

Oud, nieuw en vernieuwd

Wie vertrouwd is met het werk van Peter Rogiers zal met plezier de nieuwe sculpturen ontdekken die de kunstenaar in première aan het publiek voorstelt. Andere werken, zoals *Planet*

Misfit (2007), *Monument* (2008), *Souvenirs* (1999) en *Tommy Cooper* (2006) zijn ouder, maar werden nog nooit eerder in België getoond, of bevonden zich in privécollecties. Andere, zoals *Coconuts for Dendermonde* (2008), *Degas Piece* (1995) en *Green Figure* (1993 – 1995) werden al snel in belangrijke Vlaamse publieke collecties opgenomen, maar bevonden zich lange tijd achter gesloten deuren.

Ze zullen hier, in contrast met de oude parkomgeving of binnen de bepalende architectuur van het Braempaviljoen of **Het Huis** (van Robbrecht en Daem architecten), een totaal nieuwe ervaring en interpretatie mogelijk maken.

“De bedoeling is om straks opstellingen te realiseren met een zekere neutraliteit. Ik wil een afstand creëren ten opzichte van de omgeving. Omdat beeldhouwkunst zo concreet in onze eigen beweegruimte aanwezig is, wil ik een geslotenheid realiseren, en het werk toch nadrukkelijk in zijn eigen mentale veld zien. Daarom moet je die omliggende ruimte op de een of andere manier ook weer kunnen wegduwen. En ondanks het feit dat mijn werk vaak omschreven wordt als zijnde barok, energiek of exploderend, speelt dat introverte een heel belangrijke rol. Ook als je denkt te begrijpen wat er gebeurt, krijg je er in wezen geen grip op.” (Peter Rogiers in gesprek met Sara Weyns in: *Peter Rogiers*, ed. Sara Weyns, Lilly Wei, 2016, uitgeverij Kannibaal).

Af en toe gaat de kunstenaar nog een stap verder in zijn nieuwe blik op het oudere werk. Hij bewerkte bestaande sculpturen als *The Governess* (2009) of *Sergeant Disciplinary* (20013-2014) tot nieuwe sculpturen.

Nieuwe monografie

Naar aanleiding van deze tentoonstelling wordt een nieuwe monografie voorgesteld aan het publiek. De publicatie is uitgegeven door het Middelheimmuseum en Uitgeverij Hannibal/Hannibal Publishing en zal een nieuw referentiewerk worden voor het oeuvre van de kunstenaar.

Artist talk

Op zaterdag 21 mei om 13 uur, is er een exclusieve Artist Talk door Peter Rogiers. Het is de gelegenheid om van nabij kennis te maken met de kunstenaar, zijn ideeën en zijn werk.

De bruikleengevers: Tim Van Laere Gallery, Galerie Thomas Schulte, Tim Van Laere Collection, Elke Segers, VERDEC Collection, Collection R., Luc Haenen, M HKA, Mu.Zee, stad Dendermonde, Cigrang Frères collection, André Van Poeck, Carlos en Monique Maenhout, Martine Stur, Michel en Brigitte Verliefdens, Wim Waumans, Pierre Adler, Steven Morrens, Jan Van Haverbeke